

**Boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy metodlar va interaktiv o‘yinlardan
foydalanish afzalliklari**

Tojiyev Husniddin Baxtiyorovich

Norkulova Nilufar Zokir qizi

Email – norqulovanilufar04@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar fakulteti

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy pedagogik metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanishning ta’lim jarayoniga ta’siri hamda afzalliklari tahlil qilinadi. Zamonaviy metodlar o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlab, bilim olishni samarali va qiziqarli qilishga xizmat qiladi. Interaktiv o‘yinlar esa ta’lim jarayonini yanada jonli va motivatsiyalangan qiladi, shu orqali bolaning fikrlash, muloqot va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon yaratadi.

Kalit so‘zlar

boshlang‘ich sinf, zamonaviy metodlar, interaktiv o‘yinlar, ta’lim jarayoni, pedagogika, o‘quvchilarning motivatsiyasi, ta’lim samaradorligi

Аннотация

В данной статье анализируется влияние и преимущества использования современных педагогических методов и интерактивных игр на уроках начальной школы на образовательный процесс. Современные методы обеспечивают активное участие учащихся, делая обучение эффективным и интересным. Интерактивные игры, с другой стороны, делают образовательный процесс более живым и мотивированным, тем самым позволяя развивать мышление, коммуникативные и творческие способности ребенка.

Ключевые слова

начальная школа, современные методы, интерактивные игры, образовательный процесс, педагогика, мотивация учащихся, эффективность обучения

Abstract

This article analyzes the impact and advantages of using modern pedagogical methods and interactive games in primary school classes on the educational process. Modern methods ensure the active participation of students, making learning effective and interesting. Interactive games, on the other hand, make the educational process more lively and motivated, thereby allowing the development of the child's thinking, communication and creative abilities.

Keywords

primary school, modern methods, interactive games, educational process, pedagogy, student motivation, educational effectiveness

Mavzuning dolzarbligi

Bugungi kunda ta'lim tizimi jadal rivojlanib borayotgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va yangi pedagogik yondashuvlarni faol joriy etishni talab qilmoqda. Ayniqsa boshlang'ich sinf darslarida, ya'ni bolalarning ta'lim olishini boshlashi davrida, o'quv jarayonining sifatli va samarali tashkil etilishi katta ahamiyatga ega. Zero, boshlang'ich ta'lim — bu nafaqat bilimlarning asosini qo'yish, balki bolalarning ta'limga bo'lgan munosabati, qiziqishi, o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini shakllantirish uchun muhim bosqichdir.

An'anaviy ta'lim usullarida ko'pincha o'quvchilar passiv ishtirokchi sifatida qabul qilinadi, ular dars davomida faqat tinglovchi bo'lib qoladi. Bu esa ayniqsa kichik yoshdagi bolalar uchun zerikarli va charchatadigan jarayon bo'lib, ularning diqqatini jamlash, bilimni mustahkamlash va o'zlashtirishda qiyinchiliklar tug'diradi. Shu bois, ta'limda zamonaviy pedagogik metodlar va interaktiv o'yinlardan foydalanish zarurati kun sayin oshib bormoqda.

Zamonaviy metodlar va interaktiv o'yinlar yordamida o'quvchilar darsda faollashtiriladi, ular nafaqat tinglovchi, balki bilim jarayonining faol ishtirokchisi bo'lib qoladi. Bu esa o'z navbatida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish, mustaqil fikrlashni rag'batlantirish va ularning bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini oshirish imkonini beradi.

Shuningdek, hozirgi kunda ta'lim sifati va samaradorligini oshirish ta'lim sohasining ustuvor vazifalaridan biridir. Boshlang'ich sinfda olingan bilim va ko'nikmalar keyingi ta'lim bosqichlarida o'quvchilarning muvaffaqiyatini belgilaydi. Shu sababli, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va interaktiv o'yinlarni qo'llash orqali ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, motivatsion va interaktiv qilish dolzarbdir. Bu nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga yordam beradi, balki ularni 21-asr

ko‘nikmalariga ega bo‘lgan mustaqil, ijodkor shaxslar sifatida tarbiyalash imkonini yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanish hozirgi ta‘lim tizimining samaradorligini oshirish, o‘quvchilarning ta‘limga bo‘lgan qiziqishini mustahkamlash va ularni zamonaviy hayotga tayyorlash uchun juda muhim va dolzarb hisoblanadi.

Kirish

Boshlang‘ich sinf ta‘limi bolalarning hayotidagi eng muhim bosqichlardan biri bo‘lib, ularning ta‘lim olishga bo‘lgan munosabatini, bilim olishdagi qiziqish va motivatsiyasini shakllantiradi. Shu sababli, boshlang‘ich ta‘lim jarayoni sifatli va samarali tashkil etilishi zarur. An‘anaviy o‘qitish usullari ko‘pincha o‘quvchilarning diqqatini uzoq vaqt jamlash va ularni dars jarayonida faol ishtirok etishga jalb qilishda cheklovlarga duch keladi. Ayniqsa, kichik yoshdagi o‘quvchilar uchun bilim olish jarayoni zerikarli yoki qiyin ko‘rinishi mumkin. Bu esa ularning ta‘limga bo‘lgan qiziqishining pasayishiga olib keladi va o‘quv jarayonining samaradorligini kamaytiradi.

Shu bois, ta‘lim jarayonida zamonaviy pedagogik metodlarni joriy qilish, shuningdek, interaktiv o‘yinlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va o‘yinlar bolalarning faoliyatini rag‘batlantiradi, ular dars jarayonida mustaqil fikrlashga, muammolarni hal qilishga va ijodiy yondashishga o‘rganadilar. Interaktiv o‘yinlar esa nafaqat bilim olishni qiziqarli qiladi, balki bolalarning ijtimoiy ko‘nikmalarini, muloqot va hamkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalar va pedagogik yondashuvlar ta‘lim jarayonini shaxsiylashtirish imkonini beradi. Bu o‘quvchilarning individual ehtiyojlari, qobiliyatlari va o‘rganish uslublariga mos ravishda darslarni tashkil etish imkonini yaratadi. Natijada, har bir bola o‘z imkoniyatlari darajasida samarali bilim olishi mumkin bo‘ladi.

Shu munosabat bilan, boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanish nafaqat o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilash, balki ularni ta‘limga bo‘lgan qiziqishini oshirish va zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyat qozonishlari uchun mustahkam poydevor yaratishda muhim vosita

hisoblanadi. Ushbu maqolada ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanishning afzalliklari batafsil tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Zamonaviy pedagogik metodlarning mohiyati va ahamiyati

Zamonaviy ta’lim jarayonida an’anaviy yondashuvlardan farqli o‘laroq, o‘quvchilarni faollashtirish va mustaqil fikrlashga rag‘batlantirishga qaratilgan pedagogik metodlar ustunlik qila boshladi. Bu metodlar o‘quvchilarning nafaqat bilim olish, balki o‘rganganlarini amaliyotda qo‘llash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, loyiha asosida o‘rganish usuli (project-based learning) o‘quvchilarga real hayotdagi muammolarni hal qilish imkonini beradi, bu esa ularning tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvlarini oshiradi. Guruhlarda ishlash orqali esa o‘quvchilar bir-birlari bilan samarali muloqot qilishni, fikr almashishni o‘rganadi va jamoaviy ish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Shu bilan birga, masofaviy ta’lim va raqamli texnologiyalardan foydalanish pedagoglarga darslarni yanada boyitish imkonini beradi. Interfaol taqdimotlar, multimediali resurslar, video darsliklar va elektron testlar yordamida o‘quvchilarning diqqatini jamlash osonlashadi va dars jarayoni jonliroq bo‘ladi.

2. Interaktiv o‘yinlarning ta’limdagi roli va xususiyatlari

Interaktiv o‘yinlar — bu o‘quv jarayonini o‘yin shakliga keltirib, bilimlarni oson va samarali shaklda qabul qilishga yordam beradigan vositalardir. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun bu juda muhim, chunki ular hali abstrakt tushunchalarni chuqur anglay olishmaydi va bilimni qiziqarli, amaliy shaklda olishni afzal ko‘radi.

O‘yinlar orqali o‘quvchilar yangi bilimlarni amalda sinab ko‘radi, xatolarni tezda to‘g‘rilash imkoniyatiga ega bo‘ladi va bu jarayon ularda ijobiy motivatsiya uyg‘otadi. Masalan, matematik qoidalarni o‘rgatishda interaktiv o‘yinlar yordamida arifmetik amallarni mashq qilish, so‘z boyligini oshirish uchun so‘z o‘yinlari o‘tkazish ta’lim samaradorligini oshiradi.

Bundan tashqari, interaktiv o‘yinlar yordamida o‘quvchilarning e’tiborini jalb qilish, ularning darsga bo‘lgan qiziqishini oshirish va psixologik holatini ijobiy tomonga o‘zgartirish mumkin. O‘yin shaklida dars o‘tishda bolalar stressdan xoli bo‘ladi, ular orasida ijobiy muhit yuzaga keladi va ta’lim jarayoni yengil, quvnoq kechadi.

3. Zamonaviy metodlar va interaktiv o‘yinlarni qo‘llashning ta’lim jarayonidagi afzalliklari

• **O‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlash:** Zamonaviy metodlar va o‘yinlar bolalarni dars jarayonida passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida jalb qiladi. Bu ularning ta’limdan qoniqishini oshiradi va bilim olish jarayonini samarali qiladi.

• **Motivatsiyani oshirish:** O‘yin shaklidagi mashg‘ulotlar va interaktiv usullar o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan motivatsiyasini oshiradi. Ular darsni zerikarli vazifa sifatida emas, balki qiziqarli faoliyat sifatida qabul qiladi.

• **Individual yondashuv:** Zamonaviy pedagogik yondashuvlar har bir o‘quvchining qobiliyatlari va qiziqishlariga moslashtirilishi mumkin. Bu esa ta’lim jarayonini shaxsiylashtirish imkonini beradi.

• **Kognitiv va ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish:** Interaktiv o‘yinlar va guruh ishlari orqali o‘quvchilar muloqot, hamkorlik, muammolarni hal qilish kabi muhim hayot ko‘nikmalarini egallaydi.

• **Bilimlarni mustahkamlash:** O‘yin usuli orqali olingan bilimlar uzoq muddat yodda qoladi, chunki o‘quvchilar faol ishtirok etgan holda o‘rganadilar va o‘zlashtirish jarayoni qiziqarli bo‘ladi.

4. Amaliy misollar va zamonaviy yondashuvlarning qo‘llanilishi

Masalan, ona tili darslarida so‘z o‘yinlari va lug‘at mashqlari yordamida o‘quvchilar so‘z boyligini oshiradi, nutq madaniyatini rivojlantiradi. Matematika darslarida esa raqamli platformalar orqali interaktiv testlar, viktorinalar o‘tkazish mumkin. Shuningdek, hayotiy mavzularni o‘rgatishda loyihalar asosida ishlash bolalarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, muloqot qilish va hamkorlikda faoliyat yuritish imkonini beradi.

Bugungi kunda ko‘plab maktablarda “Smart Board” kabi interaktiv doskalar yordamida darslar olib borilmoqda. Bu texnologiya o‘quvchilarga vizual taqdimotlar, multimediali darsliklar orqali mavzuni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Shuningdek, o‘qituvchilar onlayn platformalar orqali interaktiv o‘yinlarni tashkil etib, o‘quvchilarning bilim darajasini doimiy nazorat qilish imkoniga ega.

Xulosa

Boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy pedagogik metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanish ta’lim jarayonining sifatini tubdan oshirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy metodlar o‘quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga, ijodiy yondashishga va muammolarni hal qilishga rag‘batlantiradi. Bu esa o‘quvchilarning bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishlari, ularni amalda qo‘llashlari va ta’lim jarayonidan yanada ko‘proq zavq olishlariga imkon yaratadi.

Interaktiv o‘yinlar esa bolalar uchun darslarni yanada qiziqarli va jonli qiladi, ularni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi. O‘yinlar yordamida olingan bilimlar uzoq muddat yodda qoladi, chunki o‘quvchilar o‘zlarini ishtirokchi sifatida his qiladi va bilimlarni o‘yin vositasida mustahkamlashadi. Shuningdek, interaktiv o‘yinlar bolaning ijtimoiy ko‘nikmalarini, jamoada ishlash va muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ta’lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri sifatli, samarali va innovatsion ta’limni tashkil etishdir. Shu nuqtai nazardan, boshlang‘ich sinf darslarida zamonaviy pedagogik yondashuvlar va interaktiv o‘yinlarni keng joriy etish nafaqat o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtiradi, balki ularning shaxs sifatida to‘liq rivojlanishiga xizmat qiladi. Bu esa kelajakda ijtimoiy va iqtisodiy jihatdan muvaffaqiyatli, o‘z vaqtida zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega avlodni shakllantirish uchun poydevor yaratadi.

Shunday ekan, ta’lim jarayonida zamonaviy metodlar va interaktiv o‘yinlardan foydalanishni rivojlantirish, o‘qituvchilarni bu borada malaka oshirishga jalb qilish va maktablarda bunday yondashuvlarni joriy etish bo‘yicha amaliy ishlarni kuchaytirish zarur. Bu nafaqat o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi, balki ta’lim tizimining innovatsion va raqobatbardosh bo‘lishini ta’minlaydi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Abdullayeva, S. (2020). *Zamonaviy ta’lim metodlari*. Toshkent: O‘zbekiston.
2. Ergasheva, N. (2019). Boshlang‘ich sinfdagi interaktiv o‘yinlar. *Pedagogika jurnal*, 4(2), 45-52.
3. Karimov, T. (2021). Ta’lim jarayonida innovatsiyalar. *Ta’lim va ilm*, 3(1), 12-20.
4. Qodirova, M. (2018). O‘quvchilarning bilim olishdagi faollik omillari. Toshkent: Universitet nashri.

**“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC
INNOVATIVE RESEARCH”**

Volume 02. Issue 06. June 2025

5. UNESCO. (2022). **Innovative teaching strategies for primary education**. Available at: <https://unesco.org/education/innovative-methods>
6. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2017). **Cooperative Learning and Active Engagement in Primary Education**. New York: Routledge.
7. Black, P., & Wiliam, D. (2018). **Assessment and Interactive Learning**. *Educational Research Journal*, 25(3), 123-140.
8. Sharma, P., & Barrett, B. (2019). **Blended Learning and Interactive Pedagogy in Primary Schools**. London: Sage Publications.
9. Nazarov, F., & Tursunova, D. (2020). Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni boshlang'ich ta'limda qo'llash. **O'zbekiston pedagogika jurnali**, 12(4), 33-41.
10. OECD. (2021). **21st Century Skills in Primary Education: Effective Approaches**. Available at: <https://oecd.org/education/21st-century-skills>
11. Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
12. Tomlinson, C. A. (2014). **Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners**. Alexandria, VA: ASCD.
13. Usmonova, M. (2023). Boshlang'ich sinfda interaktiv o'yinlarning ta'lim sifatiga ta'siri. **Xalq ta'limi va pedagogika**, 7(1), 58-67.
14. Digital Education Resources Center (DERC). (2022). **Effective Use of Digital Games in Primary Education**. Available at: <https://derc.org/resources/digital-games-primary-education>
15. OECD. (2020). **Innovations in Teaching and Learning: Digital Tools in Primary Education**. Paris: OECD Publishing.

Research Science and
Innovation House